

נצח ישראל - פרק ל"ו / מקורות נוספים

1. מדבר שור (דרוש כ"ה)

שכשתהיה הגאולה מצד מעלתן של ישראל, אז יודככו ענייני החומריות לגמרי ויהיה השפע רק מצד המעלה האנושית, שהיא מעלת השכל והקדושה. אבל אם לא זכו, ותהיה הגאולה גם כן מצד צירוף תקנת האומות, שהן ודאי שקועות באהבת החומריות, נמצא שלגבי ישראל היא מדרגה שפלה "עני ורוכב על חמור", רכיבתו ועילויו הוא מצד הכנעת החומריות לקדושה.

2. עין אי"ה (ברכות א', עמ' 16)

תניא, רשב"י אומר: ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולם לא נתנם כי אם על ידי יסורין, ואלו הן: תורה, וארץ ישראל ועולם הבא. יש מעלות שהן בטבע האדם, לפי שורש יצירתו באשר הוא אדם, להשיגן. וכיון שהן שוות לטבע – אין צריך יסורין כדי לזכות אליו. אמנם לזכות למעלה שהיא חוץ לטבע, ולמעלה מן הטבע, אין כוחות הגוף, שהם טבעיים, מוכנים לזה, כי אם על ידי יסורין. כעניין הנבואה, שכשהיתה חלה, היו איבריהם מתפרקים, כמו שביאר הרמב"ם ביסודי התורה, וכמו שהפסוקים מורים בדניאל ועוד במקומות רבים, והכל מפני שהנבואה היא מעלה עליונה חוץ לטבע, אין הגוף הטבעי מקבלה כי אם על ידי יסורים, שיותש חילו וישבר. על כן, אלו הג' מעלות – הם כולם למעלה מן הטבע. והנה האדם מורכב משכל, גוף ונפש. ומצד שלושתם – יוכל להיות לו מעלות שוות אל הטבע, וגם יוכל להתרומם מעל חוקי הטבע בשלושתם. וישראל – הכינים הקב"ה, שבג' אלה יתעלו מעל ענייני הטבע. מצד השכל – נתן להם התורה, לרומם השלמת שכלם למעלה מכח הטבע. ומצד הגוף – ארץ ישראל, שהיא ארץ גופנית, ומכל מקום יש בה כח קדושה סגולי למעלה מעניין הטבע. ועולם הבא – מצד הנפש, לזכות למעלה עליונה גבוהה מן הטבע, על כן, כולם לא ניתנו כי אם על ידי יסורין.

3. אגרות הרא"ה (אגרת תקנ"ה)

והמינים והכופרים – על פי רוב איברו גם את הסגולה הפנימית, ומידה זו נוהגת ברוב הדורות, אבל דוד של עקבא – דמשיחא הם יוצאים מכלל זה, שהם כדברי תיקוני זוהר "שוב מלגאו וביש מלבר". והם "חמורו של משיח" שנאמר עליו "עני ורוכב על חמור", והכוונה: כמו חמור, שמבחוץ יש בו שני סימני טומאה, אם כן הטומאה בולטת בו יותר מבחזיר וגמל וכיו"ב, שיש בהם סימן טהרה אחד על כל פנים, ומכל מקום יש בו בפנימיותו עניין קדושה גם כן, שהרי הוא קדוש בבכורה, ועניין מה שהתורה אמרה על זה שם "קדש ליי" הוא גדול מאד מאד. וכן הן הנשמות של אותם שהסגולה הישראלית לבדה מתגלה בהם בעקבא דמשיחא, ולהם יש תרופה, אע"פ שיש בהם סירחון גדול, וחושך רב וכבר מאוד.

4. גבורות ה' (פרק נ"א)

כי העני שאין לו דבר, וזה ענין פשיטות – כאשר הוא עומד בעצמו, ודבר זה, עם שהוא חסרון נחשב בעולם הזה, שהוא עולם ההרכבה, ומעלתו בהרכבה, מכל מקום, הפשיטות – מעלה הוא מצד עולם הפשוט ואין בו הרכבה... ומפני שבלילה הזה היו נגאלים במדרגה העליונה, למעלה מן עולם המורכב, ציוה שיהיה אכילתן מצה שהיא פשוטה. דמיון זה – כהן גדול משמש בכל ימי השנה בבגדי זהב, וביום הכיפורים בבגדי לבן לפני זלפנים, וזהו בשביל שהוא קונה מדרגה עליונה, שהרי היה נכנס לפני זלפנים – יש לו לסלק ממדרגות עולם הזה, שמדרגתו אינו פשוט, ולכך יש לו לשמש בכל השנה בבגדי זהב, בחוץ, אבל כשנכנס לפני זלפנים – יש לו לשמש בבגדי לבן, לפי מעלת המדרגה שנכנס לשם, כי בגדי לבן הם פשוטים, ולכך ציוה בליל זה לאכול מצה, שהוא לחם עוני פשוט מכל, כי בליל זה נגאלו במדרגה עליונה, וכל מדרגה העליונה – יש בה פשיטות.